Զ· ՏԱՐԻ 1569 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 19 ԱՐԵԳ· 4381 — Հ· Տ· 27 ՄԱՐՏ 1889 — Ն· Տ· 8 ԱՊՐԻԼ 1889 — ՀԻՋՐ· 7 ՇԱՊԱՆ 1306 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ԴՐԱՄԱԿԱՆ ԳՐՈՒԹԻՒՆՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Գալաթիա, Նորատունկեան–Խան

دلوغاری ده غلطه ده ایدرد نوردونکیان خانی

غزتهسی اداره سی

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ· Պոլսոյ համար	Տարեկան գահերան	160
» »	Վեցմսեայ »	80
» »	Եռամսեայ »	40
Գաւառաց »	Տարեկան »	200
» »	Վեցամսեայ »	100
Օտար երկիրներէ տարեկան գրանք		56
» »	վեցամսեայ »	28

Դառը գրկուած լրագրոյ համար դարձը Տնօրէնութեան վրայ է
խմբագրութեան գրկուած նամակ կամ գրութիւն ետ չտրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ· ՊՈԼԻՍ, 27 ՄԱՐՏ, 1889

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Ֆրանսայի գատական կազմակերպութիւնը թէեւ քաղաքակիրթ աշխարհի ամենէն զարգացեալ և կատարելագործեալ գատական դրութիւնն է, բայց կարևոր պակասութիւն մ'ունէր որ քաղաքական դատաճանութիւնները դատելու ձեռնհաս դատական յատուկ իշխանութիւն մը չէր պարունակեր։ Մանաւոր պարագաներու մէջ բացառիկ տնօրինութիւններ եղած էին այս թերութիւնը ղդալի չընելու համար։ Բայց յորմէ հետէ երեւցաւ թէ Հանրապետութեան դէմ դաւեր կրնան նիւթուիլ, հանրապետական կառավարութիւնն ուղեց յատուկ օրէնք մը քննարկել, տալով միանգամ ընդ միշտ գործնական այս անպատեհութիւնն։ Այս մտածմամբ ծրագրեցաւ այն օրէնքն որուն համեմատ, ի պահանջել հարկին, Ներկայացուցչական Գերագոյն Ատեանն մը պիտի վճռէ դատելու համար «Պետութեան ապահովութեան դէմ դաւադրող ամէն անձ»։ Այս օրէնքին է 29 մարտ Ներկայացուցչական քննարկումը արդէն։ Բան այսմ, Ներկայիս ինչ, իւր առնչապահին միջոցաւ, կը կատարէ ամբաստանեալին հարցաքննութիւնն և կ'որոշէ գատել զնա։ Դատաստացութիւնք հրապարակաւ տեղի կ'ունենան։ Ատեանը կը լսէ վկայից յայտարարութիւններն, ընդհանուր դատախազութեան ամբաստանագիրն, և ամբաստանեալին վաստաբաններն։ Վերջին խօսքն ամբաստանեալին է։ Դատաստացութեանց փակումէն յետոյ, Ներկայիսը կը խորհրդակցի և կը վճռէ։ Ներկայիսի ամէն անդամ բարձրաձայն կատայ իւր քուէն։

Նախընթաց ուրբաթ առաւ Նախին մէջ, Ներկայիս որոշեց թէ այսպիսի զարդապիծ մէջ մեծամասնութիւնն ո՛րչափ պէտք է լինի որպէս զի արձակեալ վճիռք վաւերական լինին։ Ընձանձաժողովը կ'առաջարկէր «Ներկայիսի ներքին կանոնագրով նշանակեալ մեծամասնութիւնն», այսինքն պարզապէս ներկայից բացարձակ մեծամասնութիւնը։ Ներկայացուցականք ոմանք դիտել տուին թէ անբաւական է այդ մեծամասնութիւնն։ Բայց իրենց հակառաջարկները մերժուեցան։ Ներկայիս ընդունեց Պ· Պիւֆէլի առաջարկած մէկ փոփոխումն, որուն համեմատ պատիժը վճռելու մասին պէտք է հետեւիլ հասարակ օրինաց, այնպէս որ դատապարտեալն իրաւունք ունենայ խօսիլ պատժոյն կիրառութեան վրայ, յանցապարտութեան վճռումէն ետքն։ Այս տրամադրութիւն կարեւոր է մանաւանդ այն պատճառաւ որ եղեռնագատ Ատենին առջեւ ոճրագործ ճանչուած անձը կարող է վերաբերել Ատենին դիմել, մինչ Վերադատն Ատենին (Ներկայիսին) վճիռք անվերաբերելի և վերջնական պիտի լինի։

Իւրաքանչիւրն 500 ֆր·նոց 80,000 բաժին անվիճապէս պիտի հանուի, և մէն մի բաժնի վրայ 125 ֆր· պիտի վճարուի առօրագրութեան պահուն, 125 ֆր· երկու ամիսէն վճարելի, 125 ֆր· հինգ ամիսէն, և 125 ֆր· ալ ընկերութեան կազմութենէն վեցերեք ամիս վճարելի պիտի լինին։

Նոր Բանթուառին գործողութիւնք պիտի լինին։

1· Զեղչել (կոտրել) առեւտրական թուղթեր, և իւր հրահանին թուղթեր՝ վառելիներու (*) հետ, կամ օրինօք և կանոնագրութեամբ արտօնուելիք ուրիշ ձեւերու տակ։

2· Փոխառութիւններ ընել Փարիզի Սակարանին մէջ սակագրեալ (coter) արժեթղթից վրայ, 100 ֆր·ին 80 ֆր·ի համեմատութեամբ՝ Ֆրանսական արժեթղթոց վրայ, և այն թղթից վրայ որք երաշխաւորեալ են պետութենէն, գաւառներէն, քաղաքներէն և այլ ամէն հանրային վարչութիւններէն, ինչպէս և պետութենէն երաշխաւորեալ երկաթուղւոց պարտատոմսից վրայ, Ֆրանսայի կալուածատական վարկէ (Crédit Foncier) պարտատոմսից վրայ։ 100 ֆր·ին 60 ֆր· համեմատութեամբ միայն փոխ պիտի տայ ֆրանսական անանուն ընկերութեանց թուղթերուն վրայ, և այլ ամէն թղթոց վրայ որոց ցուցակը վեց ամիսն անգամ մը պիտի որոշէ վարչական խորհուրդը։ Փոխառութիւնք առ առուելն 90 օրուան համար պիտի լինին։ 100 ֆր·ին 60 ֆր·ե աւելի ընդունելու իրաւունք չունեցող թղթոց վրայ փոխառութիւնք ընկերութեան դանձել դրամագլխին մէկ տասներորդ մասէն աւելի չպիտի լինին երբեք։

3· Փոխառութիւններ ընել՝ Փարիզի Սակարանին մէջ սակագրեալ արժեթղթոց փոխարէն, պայմանաւ որ գործողութիւնք Սակարանի պաշտօնական միջնորդներուն ձեռօք կատարին։

Այս վերոյիշեալ գործողութեանց դումարն՝ ընկերութեան դանձեալ դրամագլխին, պահեստին և իրեն պահ դրուած դումարներուն մէկ երրորդէն աւելի չպիտի լինի երբեք։

4· Ի Փարիզ, ի գաւառս և յօտար երկիրս կատարել ամէն վճարումներ և դանձումներ ի հաշիւ այլոց, և որոշեալ միջնորդչէքով ի հաշիւ այլոց դնել և վաճառել ամէն տեսակ հանրային և արհեստական արժեթղթեր։

5· Բանալ ամէն տեսակ հանրային փոխառութեանց ստորագրութիւններ, բայց միայն ի հաշիւ երրորդներու եւ որոշեալ միջնորդչէքով։

6· Հաշուընկատով ընդունիլ պահ դրուած դումարներ, կա՛մ անվճռապէս և կամ պայմանաժամով վճարելու համար, վարչական խորհրդոյ որոշելիք սակով տոկոսի մը փոխարէն։ Անպահս կրնայ ընդունիլ իւր գանձեալ դրամին կրկնապատիկ քանակութեամբ դրամ։ Այս կերպիւ իրեն պահ տրուած դումարին մէկ քառորդը պիտի յանձնէ կառավարական գանձարանին, կամ հնչուն դրամով եղմնական նախարարին որոշած տոկոսով, և կամ ֆրանսական գանձարանի թղթովք։

7· Ի պահ ընդունիլ ամէն տեսակ արժեթուղթեր, պահպանութեան տուրք մը առնելու պայմանաւ։

8· Նոր ընկերութիւնը կրնայ գործակալութիւններ կարգել ամէն կողմ։

Առնուազն դուրս ամէն գործողութիւնք արգիլուած են Նորակազմ Բանթուառին։

Այս կանոնաց չնորհիւ կը յուսայ գործադրել Նորակազմ Բանթուառն այն սխալ քայլերէն որք հնդն կործանման ուղղակի պատճառ եղան։

Բայց կանոնագիրը չնկատելով չնչին գործը։ Պէտք է վարչական խորհուրդ մը կազմել՝ նոր Բանթուառին գործադրելու համար, Անձերու խնդիրը մեծ դեր կը կատարէ այս գործին մէջ։ Փարիզեան բարձր սեզանաւորութեան ներկայացուցիչք կը փափաքին նպաստել նոր Բանթուառին կազմութեան, բայց իրենք փոյթ չեն ըներ նորա վարչութեան մէջ մտնել։ Այս կերպիւ յարմարագոյն դէմքեր գտնելու մը կ'աշխատի Ներկայիս, հանրապետական խայտառակութիւններէն։ Եւ դարձեալ, կարդալով զասնք, կ'ըսէք· «Փարիզ մեծ Բաբիլոն մ'է»։ Բայց իրօք չէ՛ այնպէս։ Բաբիլոնի մէկ փոքրիկ անկիւնն է միայն, ինչպէս որ կըսենայ գտնուիլ ի Լանտան, ի Հալմ, կամ ի Վիեննա։ Այդ անկիւնը քիչ մը աւելի մեծ է՝ քաղաքին աւելի հռչակաւոր լինելուն և աւելի շատ օտարազգիներ հրապուրելուն համեմատութեամբ։ Բայց այս անբարոյականութիւն Փարիզի յատուկ չէ· բոլոր աշխարհի անբարոյականութիւն է։ Այդ նկարագրուած Բաբիլոնը Փարիզ չէ· այդ նկարագրուած հանրակինն ալ Փարիզհոն չէ։ Ամենէն զուարճալի խնդիրը Փարիզի հանրակինն է· ամենէն զգայուն, ամենէն սիրուն անձնալ Փարիզցի աղջիկը կամ կինն է։ Այդ երկու էակներ երկու տարբեր աշխարհներու մէջ կ'ապրին, և իրենց գլխարկէն զատ ոչինչ ունին հասարակօրէն։

«Այդ ի՞նչպէս կրնաք ներկա՛ն հաղարի չափ, հաշուելով զանոնք նոյն որք երկուց աշխարհաց տաճկանդէս վրայ են, մէկ ոտքով միոյն մէջ, միւս ոտքով միւսին մէջ։ Մեծ թիւ մ'է այդ· բայց մտածեցէք անդամ մը թէ հիւրեր և օտարականներ ո՛րչափ շատ ունինք։ Եւ սակայն այս 2—3,000 յիմար կանայք աւելի ուշադրութիւն կը դրաւեն քան մեր 500,000 Փարիզցի առաքինի կանայք և մեր քսան միլիոն առաքինի Ֆրանսուհիք։ Օտարազգիք միայն չեն որ սխալ կը դատեն այս խնդրոյս մէջ։ Ի Ֆրանսա եւս վէպն այնչափ աղմուկ կը յարուցանէ որ շատ մը Ֆրանսացիք կ'երեւակային թէ այս ինչ դատն կանայք կը պատկանին այն ինչ դատն։ Մինչին դատ մեր այն ընտիր կանայք կը դատուին ըստ օրինակի Indiana վէպին դիւցազնուհւոյն։ Անոնք 50 տարի յառաջ երեւմուտ օրէն կը կարդային այս վէպ, ճգնելով իրենց պատկերը գտնել անոր մէջ, ինչպէս որ մեզ ժամ մը կամ աւելի կը ճգնինք— ի գո՛ւր— հաւատալ թէ Ֆրանսուա–լը–Շանպիի գեղայիք իրական մարդիկ են մտով և արմունկ։ Ո՛չ, սիրելի տիկնայք, ո՛չ այդպիսի Էնտիանաներ էք դուք, ո՛չ ալ այդպիսի Ֆրանսից յոներ։ Երբ կ'երթաք Թատերարեմին վրայ Ֆրանսիայի ներկայացուցչի տեսնել երրորդ արարուածին բարեբաստիկ վերջաւորութենէն այնչափ դոհ կը մնաք որ կը մոռնաք միւս երկու արարուածներուն անբնականութիւնը։ Մէ՛յ լաք կը պնդէ թէ ձեր Ֆրանսական առաքինութիւն դամ քան զդամ նուազն ձերը մ'է· բայց ինչ որ Ձեացած է անտի, կը փարիք անոր։ Եւ յայտ մնայն՝ իսօքս Նորաձեւ Փարիզուհին։ Իրենց ճանչած կինը Մարկերիթ Գօթիէն է («Դամիլիաձարդ Ցիկինը»), և Մարկերիթին կատան դքսուհւոյ անուն։ Իրենց ծախած ապրանքին վրայ մուագոժին վաճառանիշ մը (Թրէյտ Մարկ) դնելու նեղութիւնն անգամ չեն քաշեր։ Առանց ծածկոյթի ձեղ կը ներկայացնեն հաճոյից աշխարհին գայթակղութիւնները, հանրակացոյց խայտառակութիւններն։ Եւ դուք, կարդալով զասնք, կ'ըսէք· «Փարիզ մեծ Բաբիլոն մ'է»։ Բայց իրօք չէ՛ այնպէս։ Բաբիլոնի մէկ փոքրիկ անկիւնն է միայն, ինչպէս որ կըսենայ գտնուիլ ի Լանտան, ի Հալմ, կամ ի Վիեննա։ Այդ անկիւնը քիչ մը աւելի մեծ է՝ քաղաքին աւելի հռչակաւոր լինելուն և աւելի շատ օտարազգիներ հրապուրելուն համեմատութեամբ։ Բայց այս անբարոյականութիւն Փարիզի յատուկ չէ· բոլոր աշխարհի անբարոյականութիւն է։ Այդ նկարագրուած Բաբիլոնը Փարիզ չէ· այդ նկարագրուած հանրակինն ալ Փարիզհոն չէ։ Ամենէն զուարճալի խնդիրը Փարիզի հանրակինն է· ամենէն զգայուն, ամենէն սիրուն անձնալ Փարիզցի աղջիկը կամ կինն է։ Այդ երկու էակներ երկու տարբեր աշխարհներու մէջ կ'ապրին, և իրենց գլխարկէն զատ ոչինչ ունին հասարակօրէն։

«Այդ ի՞նչպէս կրնաք ներկա՛ն հաղարի չափ, հաշուելով զանոնք նոյն որք երկուց աշխարհաց տաճկանդէս վրայ են, մէկ ոտքով միոյն մէջ, միւս ոտքով միւսին մէջ։ Մեծ թիւ մ'է այդ· բայց մտածեցէք անդամ մը թէ հիւրեր և օտարականներ ո՛րչափ շատ ունինք։ Եւ սակայն այս 2—3,000 յիմար կանայք աւելի ուշադրութիւն կը դրաւեն քան մեր 500,000 Փարիզցի առաքինի կանայք և մեր քսան միլիոն առաքինի Ֆրանսուհիք։ Օտարազգիք միայն չեն որ սխալ կը դատեն այս խնդրոյս մէջ։ Ի Ֆրանսա եւս վէպն այնչափ աղմուկ կը յարուցանէ որ շատ մը Ֆրանսացիք կ'երեւակային թէ այս ինչ դատն կանայք կը պատկանին այն ինչ դատն։ Մինչին դատ մեր այն ընտիր կանայք կը դատուին ըստ օրինակի Indiana վէպին դիւցազնուհւոյն։ Անոնք 50 տարի յառաջ երեւմուտ օրէն կը կարդային այս վէպ, ճգնելով իրենց պատկերը գտնել անոր մէջ, ինչպէս որ մեզ ժամ մը կամ աւելի կը ճգնինք— ի գո՛ւր— հաւատալ թէ Ֆրանսուա–լը–Շանպիի գեղայիք իրական մարդիկ են մտով և արմունկ։ Ո՛չ, սիրելի տիկնայք, ո՛չ այդպիսի Էնտիանաներ էք դուք, ո՛չ ալ այդպիսի Ֆրանսից յոներ։ Երբ կ'երթաք Թատերարեմին վրայ Ֆրանսիայի ներկայացուցչի տեսնել երրորդ արարուածին բարեբաստիկ վերջաւորութենէն այնչափ դոհ կը մնաք որ կը մոռնաք միւս երկու արարուածներուն անբնականութիւնը։ Մէ՛յ լաք կը պնդէ թէ ձեր Ֆրանսական առաքինութիւն դամ քան զդամ նուազն ձերը մ'է· բայց ինչ որ Ձեացած է անտի, կը փարիք անոր։ Եւ յայտ մնայն՝ իսօքս Նորաձեւ Փարիզուհին։ Իրենց ճանչած կինը Մարկերիթ Գօթիէն է («Դամիլիաձարդ Ցիկինը»), և Մարկերիթին կատան դքսուհւոյ անուն։ Իրենց ծախած ապրանքին վրայ մուագոժին վաճառանիշ մը (Թրէյտ Մարկ) դնելու նեղութիւնն անգամ չեն քաշեր։ Առանց ծածկոյթի ձեղ կը ներկայացնեն հաճոյից աշխարհին գայթակղութիւնները, հանրակացոյց խայտառակութիւններն։ Եւ դուք, կարդալով զասնք, կ'ըսէք·

ԴՈՀԱՐԵԳԻՆԱՅ ՅՈՒՅԱՀԱՆԴԻՍ

Ջատկին երկուշաբթի օրն ի Վիեննա Շվարչենպէրկ պալատան մէջ դոհարեղինայ յայժ հետաքրքրաշարժ յույսահանդէս մը պիտի բացուի։ Աւստրիոյ-Հունգարիոյ ամենէն երեւելի դերդաստանք խոստացան ղրկել իրենց ամենէն թանկագին ադամանդներն։ Ասոնց մէջ նշանաւորագոյն ևն Նասսու Դքսին, Բրնսպրըյսկոյ Դքսին, Լաթէրհազիներու, Փալֆիներու, Մէթէրնիխներու, Շվարձէնպէրկներու և Ռոչիլտներու ադամանդք։ Յուսահանդէսին հասոյթք բարեգործական նպատակներու յատկացեալ են։

ՖՐԱՆՍՈՒԱՀԻՐ

Պ· Ժիւլ Սիմոն հետեւեալը կը գրէ անգլիական Fortnightly Review կարեւոր հանդիսին մէջ։

«Մի՛ վստահիք մեր լրագրերուն։ Զգուշացէ՛ք մանաւանդ մեր ա՛ն լրագրերէն որք կը յաւակնին նկարագրել ֆրանսական ընկերութիւն։ Իրենց ճանչցած ընկերութիւնը, միակ ընկերութիւնն զոր կրնան նկարագրել, ընկերութիւն չէ ամենեւին։ Պոհե՛միէնա· (անկարգ մարդոց դասակարգին յատուկ անուն մը, զոր հայերէն կրնանք բացատրել՝ Շուկայ բառով)։ Իրաւ, դքսուհւոյ մը վրայ կը խօսին· բայց իրենց դքսուհին հեռուէն տեսած են նա իւր օթեակին մէջ էր, իրենք վարի սրահն էին։ Իրենց ճանչած կինը Մարկերիթ Գօթիէն է («Դամիլիաձարդ Ցիկինը»), և Մարկերիթին կատան դքսուհւոյ անուն։ Իրենց ծախած ապրանքին վրայ մուագոժին վաճառանիշ մը (Թրէյտ Մարկ) դնելու նեղութիւնն անգամ չեն քաշեր։ Առանց ծածկոյթի ձեղ կը ներկայացնեն հաճոյից աշխարհին գայթակղութիւնները, հանրակացոյց խայտառակութիւններն։ Եւ դուք, կարդալով զասնք, կ'ըսէք·

ՆՈՐ ԲՈՆԹՈՒԱՌ ՏՒՒՐՈՆԹ
(COMPTOIR NATIONAL D'ESCOMPTE)

Դժբախտ Բոնթուառ տ'Էսքոնթին բաժնեթուղթն, որ 120էն 77½ ֆր·ի կնկած էր, 130 ֆր·ի բարձրացաւ, երբ ծանուցուեցաւ թէ Սէնի դատարանէն կարգեալ առժամեայ հաշուեյարդարք իրենց տեղեկագրով վճռած են Բոնթուառի վարչիներուն յանցապարտութիւնը։

Նոր Բոնթուառին կազմութեան բանակցութիւնք դանդաղօրէն յառաջ կ'երթան։ Անցեալ շաբթուն մէջ առնուած լրոց նայելով, նոր ընկերութեան Կանոնագիրն եւեթ որոշուած է ցարդ։

Ըստ այս կանոնագրոյ, նոր Բոնթուառին պայմանաժամն պիտի լինի չորս տարի· դրամագլուխը 40 միլիոն ֆր·, որ յապագային կրնայ կրկնապատկուիլ կամ եռապատկուիլ։ դրամագլխին մէկ քառորդ մասը պիտի լինին ֆրանսական պետական արժեթղթեր կամ ֆրանսական Պետութեան երաշխաւորած արժեթղթեր, կամ այնպիսի առանձնաշնորհեալ թղթերէ որոց վրայ փոխառութիւնը ընելու արտօնեալ է Ֆրանսայի Դրամատունն։

(*) Վառանթն (Warrant) է որոշեալ մը թերանոցներու յանձնեալ վաճառաց փոխարէն տրուած ընկալագիր մը։ Վառանթի մը հետ փոխանակագիր ներկայացնել կը նշանակէ՝ այն ընկալագրով նշանակեալ վաճառքն երաշխաւորութիւն ցուցնել վճարելի գումարին։

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ՏԻՒՄԱ

ՖԷՐՆԱՆՏ

—Տիկին Տիւքուտրէ՛յ, ինչ ըսել է այս, պառոնուհի, տիկին Տիւքուտրէ՛յ։ Նկած ժամանակս նշմարած էի որ մոխրագոյն երկու ձիերու լծուած վայելուչ կառք մը կեցած էր· այդ կառքը տիկին Տիւքուտրէյ՚ին է։ Ի սկզբան կարծեցի թէ այս երկու պարոններէն մէկուննն է, թէպէտ մտածեցի որ այդ պարագային մէջ կառքն սկզբնատառ մը կամ զինանշան մը կրելու էր։ Տիկին Տիւքուտրէ՛յ, զարմանալի բան որ այդ անունը չեմ լսած· եթէ բակին մէջ գտնուող կառքն իրն է, հարուստ կին մը ըլլալու է։

Ծեծոյ, մտածելով որ Բլօթիլտն ոդևնութիւնէ առաջ այս տեսակ խնդիրներ անտեղի էին։

—Բարի լոյս, Բլօթիլտ, ըսաւ դէպի մանկամարդ կինը դառնալով· եկած եմ մեր հէդ Մօռիսը տեսնելու։ Արդեօք տիկին Տիւքուտրէյ իր մօ՞նն է դիպուածս։

Այս խօսքերն ըսուած էին այնպիսի դիւրադարձութեամբ մը, որ ո՛չ կոմսն, ո՛չ տիկին սը Պառթէլ, ո՛չ Բլօթիլտ, ո՛չ ալ երկու երիտասարդները չկրցան բառ մը գտնել պատասխանելու։ Ուստի Բլօթիլտ, որ ամէնէն վերջն հարցաքննուած էր, պատասխանեց նախ և առաջ·

—Ո՛չ, տիկին, ըսաւ· տիկին Տիւքուտրէյ Մօռիսի քով չէ, այլ այն խուցին մէջ ուր պիտի բնակի։

—Ուր պիտի բնակի՞, գոչեց կրկին տիկին սը Նէօյեի· ուրեմն սեզանակի՞ց մըն է այդ տիկին Տիւքուտրէյն և կամ ձեր ամարանոցին մէկ մա՞սը վարձած է· Ինչ, որ ալ ըլլայ, ինձ պիտի ներկայացնէք, յուսամ· քանի որ դիս իբր բարեկամուհի մը կընդունիք, կ'ուզեմ ծանօթանալ իրեն, եթէ սակայն լաւ ընտանիքէ է· Բայց կ'ենթադրեմ, սիրելի պառոնուհիս, թէ ձեր տան մէջ չէք ընդունիներ այնպիսի մէկը զոր ընդունելու չէիք։

—Տիկի՛ն, փութաց ըսել Ֆապիէն, որ կը դուշակէր տիկին սը Պառթէլի չուառըսմն և Բլօթիլտի չարչարանքը, տիկին Տիւքուտրէյ այս տեղ բերուեցաւ Պ· սը Վօի և իմ մէջնցաս Մօռիսի առողջութեան օգտին համար։

—Մօռիսի առողջութեան օգտի՛ն համար, ըսաւ տիկին սը Նէօյեի, մինչ Ֆապիէն անհարիով մը կ'ապահովէր զտիկին սը Պառթէլ և Բլօթիլտ, որք խօսակցութեան առած ձեւէն մտահոգութեան մէջ էին· արդեօք այդ տիկին Տիւքուտրէյը նմանաբոյժի մը կի՞նն է, կը հաւատան թէ այդ պարոնայդ կիներն ալ բժշկութիւն կ'ընեն իրենց ամուսնոյն հաշուոյն, կէս առ կէս։

—Ո՛չ, սիրելի, ըսաւ Ֆապիէն· տիկին Տիւքուտրէյ պարզապէս քնաշրջիկ մըն է։

—Իրա՞ւ, գոչեց տիկին սը Նէօյեի աքանչացած· Ի՞նչ բարերաղդութիւն· ես ի վաղուց բուռն փափաք ունեցած եմ քնաշրջիկի մը հետ հաղորդակցութեան դրութեան։ Պ·ոը Նէօյեի, որ լաւ ճանչցած էր հռչակաւոր Պ·ոը Բիւյեկիւրը, քիչ մը մտքնիսականութեամբ կը պարապէր եւ կ'ենթադրէր միշտ թէ ես չատ տրամադիր եմ մագնիսութեան։ Բայց ըսէք, խնդրեմ, կ'երեւի թէ նորութեանց կարգն անցած քնաշրջիկի մը ըլլալու է այդ կինը որ փառաւոր կառք մը ու ձիեր ունի· արդեօք համաւաւոր օրիորդ Բիժէ՞ն է որ ամուսնացաւ· ։ ։ ։ Ուշադրութիւն ընէք, պառոնուհի, բորբոքասառն հիւանդութեանց մէջ ջիղերը մեծ դեր կը խաղան եւ մագնիսացումը զարհուրելի կերպիւ կը գրգռէ ջիղերը։ Ուստի կը խնդրեմ, աւելի ձեր ապահովութեան քան իմ հետաքրքրութեանս համար, որ ներկայ գըտնուիմ, երբ այդ փորձը կատարուն Մօռիսի վրայ։

Այս տեսարանին հանդիսատես եղող անձինք՝ սարսափած այն յանկարծական եղանակէն որով նոր սուտ մը, ճշմարտութեան երեւոյթով առաջ անցուելով, աւելի եւս կնճռոտած էր կացութիւնը, անխօս կը մնային զիրար դիտելով, երբ Ֆապիէն որ ամէն բանէ օգուտ կը քաղէր, խօսքը Բլօթիլտի ուղղելով։

—Տիկին, ըսաւ, կը հաստ՞ք քնաշրջիկ կնոջը քով առաջնորդել դիս։ Բոլոր չղոյս կանանց նման, չատ դիւրագրգիռ անձ մըն է նա, եւ կը վախնամ որ եթէ կանխաբ իմաց չտանք իրեն թէ տիկին սը Նէօյեի իրեն հետ տեսակցելու պատիւը պիտի ընէ, գուցէ չընդունի զինքն այնպէս որպէս պարտ էր ընդունիլ։

Տիկին սը Պառթէլ չուենչ առաւ, վասն զի հասկցաւ երիտասարդին խորհուրդը։

—Այո՛, այո՛, Բլօթիլտ, ըսաւ, պարտ ես Ռիէօլի թէեւ մտ՛ք եւ մեր սիրուն հիւրին քով առաջնորդեցէք զինքը· կը յուսամ թէ, իր ազդեցութեամբ, համոզէ զնա սեզանի իջնել մեզ հետ ճաշելու համար, թէպէտ, հրաւիրեալ մը աւելի կայ։ Գնա՛, Բլօթիլտ, գնա՛։

Բլօթիլտ դողդողալով Ֆապիէնի թեւը մտաւ· բայց այն վայրկենին երբ սրահին դրան կը մերձենային, այդ դուռը բացուեցաւ եւ Ֆէրնանտ երեւցաւ։

Տիկին սը Նէօյեի նշմարելով զայն, զարմացման ձիլ մը արձակեց եւ այդ ձիլն բոլոր ներկայից սրտին մէջ հնչելով այն տարտամ երկիւղներէ մին պատճառեց զոր յառաջ կը բերէ նոր եւ անակնկալ պատահարի մը սկզբնաւորութիւնը։

ԺԲ

Այն տոկման զոր պատճառած էր տիկին սը Նէօյեի ձիլը, յաջորդեց մեծ զարմացում մը երբ տեսան որ աղնուապետական աւանդութեանց գոռոզ պաշտպանը թեւերը բացած եւ ժպտուն դիմաց, յառաջացաւ դէպ ի Ֆէրնանտ եւ գոչեց·

—Ինչպէ՞ս, դո՞ւ ես, սիրելի բարեկամուհիս· Իրա՞ւ դու ես զոր կը գըտնեմ·

Ուստի հանդիսատեսք, լռիկ զարմացմամբ, չհամարձակեցան ընդմիջել այն գորովալիր արտայայտութիւնները զոր կը չռայլէր առ Ֆէրնանտ՝ Սէն-Ժէրմէնի թաղի ամէնէն աւելի հպարտ կանոջ մին, և իւրաքանչիւրը ոք այս ծանօթութեան մտահոգ վախ, հարկադրեցաւ բացատրութեան մը սպասել, առանց զայն խնդրել համարձակելու։

Գալով Ֆէրնանտի, իրր թէ ո՛չ մէկ նոր յուզում չկարենար տեղ գտնել իր հոգւոյն մէջ, այն սոսկալի յուզումներէն յետոյ զորս կրած էր, թողուց որ տիկին սը Նէօյեի համբուրէ զինքն համելի անարընկալի մը տպաւորութիւնը միայն արտայայտելով· Ձիլդ այսպէս կը պահանջվի կենցաղավարութեան և քաղաքավարութեան օրէնքները։ Սակայն Ֆապիէն, որ անոր ամէնէն աւելի մօտ կեցողն էր, կարծց նշմարել թէ թեթեւապէս կը չիհնէր նա·

—Որքա՜ն երջանիկ եմ, չարունակեց ազնուական սրտին, այսպէս տեսնելով զքեզ, հինգ տարուան բաժանումէ յետոյ, աւելի երիտասարդ և աւելի գեղեցիկ, կարծեմ, քան այն օրն յորում բաժնուեցանք իրարմէ· Ի՞նչ եղար, հէդ Ֆէրնանտ· Ես՝ ամուսնացած և այրի մնացած եմ· Մերբուհոյ մը, Պ· սը Նէօյեի հետ ամուսնացայ· չհաղթութեան համար չէր, վասն զի ամուսնոյս բոլոր սոցիալական ծածկոյթները ինձ տուած էր· բայց ինձ ներեցէք որ ես ներկայացուցեմ ձեզ օրիորդ· ։ ։ ։

—Կեցէ՛ք, տիկին, գոչեց Ֆէրնանտ· Ծանուն Սաւոյոյ, հօրս անունը մի՛ արտասանէք։

(Շարունակելի)

սկսեն կորցնել իրանց նշանակութիւնը և նաւեր կառուցանող գործարանները Ռուսաստանում, ինչպէս օրինակ Գօլճեայի, Պերմի, բայց մանաւանդ Նիժնի-Նովգորօդի «Սորմովեան» կոչված նաւերի գործարանները։

Բայի սրանից պէտք է ինկատի ունենալ և այն հանգամանքը, որ, ինչպէս արդէն ապացուցված է, նաւթի ճնշորդների 400 պուդի վառելայիժը հաւասար է մօտաւոր 1 դեսեատինից ստացվող փայտի վառելայիժին, ուրեմն գործածելով, որպէս վառելանիւթ, տարեկան 56,000,000 պուդ նաւթի ճնշորդներ, մենք խնայում ենք տարեկան 140,000 դեսեատինի տարածութեան անտառը։

Վերջապէս, երբ հում նաւթը կը սկսի նաւթանցքի խողովակների միջոցով ուղղակի Բագուից հասել դէպի Սեւ-ծովը, և այդտեղից օտար երկիրները կարտահանվի, —Բագուի գործարանները իսպառ կը կորցնեն իրանց նշանակութիւնը։ Նոքա կը կորցնեն, ի հարկէ, իրանց նշանակութիւնը Բագուի այն գործարանները որոնք հում նաւթից տարեկան 50 միլիոն պուդ կերոսին և 12 միլիոն օճանելի իւղեր էին պատրաստում, ապա կը կորցնեն իրանց նշանակութիւնը և իսպառ կը խափանվին, ի հարկէ, Բագուի և Ռուսաստանի այն օճանդակիչ գործարանները, ինչպէս մեքենագործական, տակառագործական, թիթեղագործական և այլ գործարանները, որոնք կարող էին գոյութիւն ունենալ միմիայն այն ժամանակ երբ գոյութիւն ունէին հում նաւթից կերոսին և նաւթի ճնշորդներից նաւթային ուրիշ արդիւնքներ պատրաստող գործարանները։

Առաջարկելով մեր ընթերցողներին «Ռուսաց առեւտրական նաւագնացութեանը նպաստող ընկերութեան» զիկուցման այդ գլխաւոր կէտերը և ծանօթացնելով հասարակութիւնը զիկուցման առաջ բերած փաստերի, թւանշանների և գաղտնութիւնների հետ, —մենք մեր կողմից չենք կամենում նաւթանցքի օգտաւէտութեան կամ միաստակարելութեան մասին որևէ վճռաղական միտք յայտնել, թողնելով մասնագէտներին ազատ առպարէզ վիճաբանելու այդ նշանաւոր հարցի վերաբերմամբ և պարզելու նախագծված ձեռնարկութեան երկրի և պետութեան համար օգտաւէտ կամ վնասակար լինելը։

—

Ռուսաց տեղական լրագրերը հաղորդում են որ մարտի 12ին, երբ Աբիսակէս սրբազանը հայոց բանմաթիւ հոգեւորականութեան հետ հոգեհանդիստ էր կատարում Վանքի մայր-եկեղեցու բագում գանվող կոմս Լօրիս-Մելիքովի դերեզմանի վրա, այդ դերեզմանի վրա դրվեց Պետերբուրգից ուղարկված մի չքեղ պսակ հետեւեալ վերտառութեամբ. «Փառաւոր թագաւորութեան քաջ գործակից կոմս Միքայէլ Լօրիս-Մելիքեանին.» Այդ պսակ ուղարկողները հանգուցեալի պետական ծառայութեան ընկերակից բարձր աստիճանաւորներն են, որոնց թւում գանվում են երեք հոգի նախկին մինիստրները. դեներալ Միլիւտին, Աբազա և բարօն Նիկօլաի։

(Մշակ)

ԱԶԳԱՑԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ամէն. Ս. Պատրիարք Հայրը, հետեւանելով Պատրիարքարանի գործակատար Վսեհ. Աբրահամ էֆէնտին, շաբաթի օրը ժամ 5ին կայս. պալատ գնաց և վեհ. Սուլթանին ներկայացնելու պատիւն ունեցաւ միւս Պատրիարքաց հետ։

Կայս. պալատան մէջ եղած ընդունելութիւնը նկարագրուած են յաւուկ բաժնի մը մէջ։

Կը լսենք թէ զատկական տօնի առթիւ Գեր, Փիլիպպոս եպիսկոպոս Դարակէօմրիւկի եկեղեցին, Գեր. Մաղաքիա եպիսկոպոս Գասըքէօյի եկեղեցին և Գեր. Տիմոթէոս եպիսկոպոս Ղալաթիոյ եկեղեցին առաջնակարգ հերոյով քարոզչական պաշտօն պիտի վարեն։

Ասիական Ընկերութեան Առեւտրական Պօղոս էֆէնտի Բէրբէաէճեանի հայրը,

ԳԷՈՐԳ ԱՂԱ ԲԷՐԲԷՏՏԷՃԵԱՆ

Ցետ կարճատեւ հիւանդութեան երէկ կնքեց իր մահկանացուն ի հասակի 72 ամաց, ի խոր սուգ համակելով իր հինգ զաւակները, ազգականքը և բարեկամները։

Ծուղարկաւորութեան տխուր հանդէսը պիտի կատարուի վաղը, երեքշաբթի, ժամը ճիշդ 4 ին, ի Ս. Սահակեան եկեղեցւոջ Խաղիւղի, ուր փոխադրուած է հանգուցեալին մարմինն և ուսկից պիտի ամփոփուի թաղին դերեզմանատունն իւր ընտանեաց գամբարանին մէջ։

Ղազարոսեան ընտանիքին հրապարակաւ իր ցնորհակալիքը կը յայտնէ ամէն ազգականաց և բարեկամաց որք ներկայ գտնուելով հանդուցեալ Օրիորդ Վարվառ Ղազարոսեանի յուղարկաւորութեան հանդիսին, իրենց ցաւակցական զգացմունց հաւաստիքն արտայայտելին։

Սատանայք եվին էֆ. Տէմիրճիպաշեանի հրատարակած ԴԱՐ անուն տետրակին, 48 երեսով, հետեւեալ բովանդակութեամբ։

Ազգային բարեկարգութիւն (Ընծայարան, Առաջնորդք, Փունջ.)—Տիտեռոպէտութեան ուսումն. Ազգային վարժարանաց մէջ (Ե.)—Մխիթար Զերազ (Ե.)—Վսեհմ. Ռնեճեան եղբարք.—Հայկ Արշակ, Աղկիան մ'օրագիրն (Մեչնիա.)—Աղտիճեական, վիպակ (Թէօնիւ.)—Մանաւեան (Հբանբ.)—Կատուի մը յիշագիրք (Կանայք եւ Աւրք.)։

Օրթագիւղի Ս. Թագաւորաց վարժարանի տարեկան քննութիւնք պիտի սկսին յառաջիկայ չորեքշաբթի օրէն մարտ 29 ըստ հետեւեալ ժամանակացոյցի։

Չորեքշաբթի.—Թուաբանութիւն, Բնական Գիտութիւն։

Հինգշաբթի.—Քրիստոնէութիւն, Հայերէն, Թրանսերէն եւ Աղէքսիս Պարմաքեան։

Ուրբաթ.—Թուրքերէն, Աշխարհագրութիւն եւ Նախապատրաստական դասեր։

ՀԱՐՍԱՆԻՔ
ԿԱՅՍԵՐԱԶՈՒՆ ԻՇԽԱՆՈՒՀԻՆ
ՀԳԱՏԱԿ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ
ՀՈԳԵՒՈՐ ՊԵՏԵՐՆ
Ի ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱԼԱՏ

Կայսերական հրամանաւ ուղղեալ յաւուկ հրաւէրին համաձայն՝ Ռուսաց, Հայոց, Հռոմէական Հայոց Ս. Պատրիարքութիւնք, Բազքականաց Ազգապետն և Հբելից Խոհամատիսերը չաբաթ օրը ժամ 5ին Եըլտըզի պալատը գնացին։ Աբարողապետ Վսեհմ. Միւնիր փաշա արժանավայել պատուով ընդունելով հաւատակ հաւատարմութեանց հոգիւոր Պետերն, առաջնորդեց զանոնք կայսերական դահլիճն ուր պատիւ ունեցան Վ.Հ. Սուլթանին ներկայանալու։ Ն. Վ.Հ. Սուլթանն հանդէպ կարգաւ կեցան Ռուսաց Ամէն. Պատրիարքն՝ Տ. Դիոնէսիոս Ե, մեր Ամէն. Պատրիարքն՝ Տ. Խորէն Սրբազան, Հռոմէական Հայոց Պատրիարքն՝ Ազարեան Գերապայծառ, Բազքական Հայոց Ազգապետն՝ ազնուաչուք Ցակոբ էֆէնտի Պօյաճեան և Հբելից Խոհամատիս Մխիթ. Էֆէնտին։ Ռուսաց Ս. Պատրիարքը ընծայեց Ն. Վ.Հ. Սուլթանին ոսկեայ մի մեծ մատեան մը որ կը մեծարուէին երկրորդ սենեկապետ Հաճի Ալի պէյի կողմէ։ Ցիչելը սրտին երջանկալով, Վ.Հ. Սուլթանի կայսերական բարեւներն հաղորդեց իւրաքանչիւր հոգեւոր Պետի և պատուասիրից զանոնք հրամայեաւ Ն. Կ. Վեհափառութեան։

Ապա, երեք Ս. Պատրիարքունք, Ազգապետ էֆէնտին և Խոհամատիս էֆէնտի Ջերմագին բարեմաղթութիւններ բրին վասն բարօրութեան Վ.Հ. Սուլթանի և խնդրելով Աբարողապետ փաշային որ հաճի իրենց ցնորհակալութիւնները կրկին մատուցանել յոտս կայսերական գահոյից, իրենց հրաժեշտի ողջոյնը մատուցին Վսեմ. Միւնիր փաշային ու Սենեկապետ պէյին և մեկնեցան կայսերական պալատէն։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՄԻԼԱՆ ԹԱԳԱՒՈՐՆ
Ի Կ. ՊՈԼԻՍ

Միլան Թագաւորն՝ հետեւանելով կայս. Թիւրքական Ա.Հմէտ փաշան, Սերպիական դեսպան Պ. Նովաքովիչն և իր երիտ. հետեւորդներն, երէկ առաւօտ ժիէնէր գնաց և ներկայ գտնուելացաւ Ցունաց Պատրիարքարանի Եկեղեցւոյն մէջ տեղի ունեցած արարողութեանց։

Ն. Վ.Հ. Սուլթանի յետոյ Պոլսոյ նշանաւոր մզկիթներն այցելից և Բերա վերադարձաւ։

* * *

Միլան Թագաւորը չաբաթ առաւօտ իր ներկայութեան ընդունեց Պուլկարիոյ քաղաքական ղրոց սպասկեցի Նախկին պետ Պաոն որ Թուսքիէնն։ Ն. Վ.Հ.ափառութիւն երկարօրէն տեսակցեցաւ այդ բարձրաստիճան սպային հետ Պուլկարիոյ մէջ տեղի ունեցած դէպքերուն վրայ, որոց ականատես եղած էր Պ. որ Թուսքիէն։

Միլան Թագաւորն՝ ընկերակցութեամբ Ա.Հմէտ փաշայի՝ չաբաթ դիշեր ներկայ գտնուեցաւ «Լէ Մաւէքիէն ո Գաւան» օպերէթի ներկայացման, ի Նոր Թատրոն ֆրանսական Բերայի։

Ն. Վ.Հ.ափառութիւն հինգշաբթի օրը պիտի մեկնի մայրաքաղաքէն ի Սուրիա և Պաղեստին։

ՊԱՏՇԱՒԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆՔ Ա.ՍՏԱՂԱՆՔ ԵՒ ՊԱՏՇԱՒՆՈՒՆԱՆՔ

Սուրիոյ Հորան գաւառին նորագտեալ կեդրոնական նահանգական գաւարանին Հոգեհանգստի օգնական անուանուելացաւ նոյն նահանգին կեդրոնական նօտար Լատիկ Նազմի էֆէնտի։

——

Պալայի առաջին աստիճան՝ Վ.Հ. Սուլթանի սենեկապետներէն Պէսիմ պէյի։

Իւլայի երկրորդ աստիճան՝ կայս. խոհանոցի տնօրէն Ապտուլլահ էֆէնտի։

Սանկիչ Մխիթարեան աստիճան՝ կայս. պալատան կարասեաց տնօրէն Աբդի պէյ, Բ. Դրան Ամէնի գիւանին քարտուղարներէն Խալիլ պէյ և Թիրէլի Ալի փաշայի որդի Սաադը պէյ։

Սանկիչի երկրորդ աստիճան՝ Ցիգրանակերտի Նահանգին Թղթակցութեանց դիւանի քարտուղարներէն Օսման էֆէնտի։

——

Առաջին կարգի Շէֆգաթի պատուանշան արուեցաւ կայս. պալատան առաջին քարտուղար Սիւրէյա փաշայի կնոջ։

Երկրորդ կարգի Շէֆգաթի՝ Վ.Հ. Սուլթանի առաջին սենեկապետ Օսման պէյի աղջկան, սենեկապետ Պէսիմ պէյի կնոջ և կայս. պալատան քարտուղարներէն Բեհմիմ պէյի կնոջ։

Երկրորդ կարգի Մէճիտիէ կայս. անձնական Դանձուն նախարարութեան հաշուակալ Հաֆըզ Իպրահիմ էֆէնտիի, Բ. Դրան գիւանատան անօրէն Շէֆիգ պէյի և կայս. պալատան ոսկերչապետ Պալտեան կարապետ էֆէնտիի։

Երրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Բ. Դրան Ամէնի գիւանին քարտուղարներէն Էմին պէյի, Ցիգրանակերտի Ի. սարէի Ժողովոյ անդամ Ապտուլլահ էֆէնտիի, Նոյն Նահանգին Միւֆթի Ա.Հմէտ Հիլմի էֆէնտիի, Նահանգին թղթակցութեանց դիւանի դերձանօքն Ապտուլլահ էֆէնտիի եւ Ժանտարմաներու հաղարապետ Ադիլէթ պէյի։

Զարրորգ կարգի Մէճիտիէ Բ. Դրան Ամէնի գիւանին քարտուղարներէն Նիզամէտտին ու Ա.Հմէտ Ձէվտէթ պէյերու և Շիրքէթի 21 թիւ չոդենաւին նաւապետ Օսման էֆէնտիի։

——

ԵԼՄՏԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ելմտական նախարարութիւնը նկատելով որ Մալկէյի այլ և այլ ճիւղերու տնօրէնք, դեր-տնօրէնք, դիւանապետք և արձանագրիչ պաշտօնեայք ոմանք պաշտօնական կնիքներ կը գործածեն, որ ինչ ինչ անկանոնութեանց տեղի կուտայ, հաւաքած է այդ կնիքներն և որոշած որ այդ կարգի պաշտօնեայք անձնական կնիք միայն գործածեն վրան նշանակելով իրենց պաշտօնին անունը։ Նախարարութիւնը նոյնպէս որոշած է որ Ելմտական ժողովոյ անդամք, անստացուց ու հանքայց, տոսաներոդական տրոց եւ մաքսային ընդհանուր վարչութեանց տնօրէնք, ընդհանուր հաշուոց, հին հաշուոց և հանրային պարտուց հաշուակալք, Բանձանքի վարչութեան տնօրէնը, Ելմտական նախարարութեան մէջթուպեին, օրէնսդէտ խորհրդականն, կալուածատրոց տնօրէնն, անստացուց ու հանքայց հաշուակալութեան տնօրէնն, առաջին արկղապան և դիւանապետք պաշտօնական կնիք գործածեն և վրան դնեն իրենց տոհրագրութիւնը։

* * *

Ելմտական նախարարութիւնը պաշտօնապէս կը ծանուցանէ թէ, որոշուած լինելով 305 տարիէն նորոգել այն ժէդիներն որք 302 տարին պատրաստուած և յանձնուած են ժէդիի և այլոց տէրերու, առքա պարտին Մալկէյի ընդհանուր հաշուակալութեան դիմել ի ձեռին ունենալով հարկ եղած վաւերագրերն։

——

ԵՐԿԱԹՈՒՂԱՅԻՆ ՍԱԿԱԳՆԻՔ

Ինչպէս յայտնի է, մայրաքաղաքիս մէջ համաճողով մը պիտի գումարուի պատրաստելու համար երկաթուղւոյ միացեալ գծերու փոխադրութեանց սակագինն։ Արդ, նոյն համաժողովոյ մասնակցելու համար չաբաթ օրը մայրաքաղաքս ժամանեցին Փարիզի երկաթուղւոյ անօրէնը, Գերմանիոյ, Ռումանիոյ, Սերպիոյ, Պուլկարիոյ երկաթուղւոյ անօրէնք և ընդհանուր քննիչք։

——

ՀԱՑՏԱՐ ՓԱՇԱ-ՆԻԿՈՄԻԴԻԱ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ

Ցայտնի է թէ Հայտար փաշա-Նիկոմիդիա երկաթուղւոյ գիծը Ցէօյղ Պանք դրամատան ներկայացուցիչ Պ. Քաուլլի յանձնուած էր պաշտօնապէս։ Արդ, յատկապէս պարգեւ պաշտօնեայք տուներու մը մէջ արձանագրած են Հայտար փաշայէ մինչեւ Նիկոմիդիա գտնուած կայարաններու կարասներն և գործարանաց մէջ գտնուած գործիներն։ Արձանագրութիւնք գործոդութիւնք բոլորովին աւարտած լինելով այդ տուներ այսօր վաղը պիտի մեկնեցուի Ռուս տրական և Հանրօգուտ չինութեանց նախարարութեան։

——

ԽՈՒՀ ԵՒ ՀԱՄՐ ՏՂԱՑՈՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Կրթական նախարարութիւնը մտադիր է մայրաքաղաքիս մէջ խուզ և համր տղայոց համար վարժարան մը հաստատել ինչպէս որ կայ Եւրոպիոյ մէջ։ Որպէս զի աւելորդ ծախք մը չլինի, այս վարժարան պիտի հաստատուի առեւտրական Համիտիէ վարժարանին կից շէնքի մը մէջ ընդ հսկողութեամբ նոյն վարժարանին տնօրէն Կրամլի էֆէնտիի։ Այս վարժարանին մէջ պիտի աւանդուին գլխաւորաբար թուրքերէն լեզուն և ամենէն աւելի պիտանի արհեստներ։

——

ԱՐԵՒԵԼԱԳԻՏԱՑ ԺՈՂՈՎ

Օգոստոս ամսոյն մէջ արեւելագիտաց ժողով մը պիտի գումարի ի քաղաքիս Օսմ. կայս. կառավարութիւնը ներկայացուցիչ մը պիտի ունենայ այդ ժողովոյն մէջ։ Պարսից Շահն ան անուանած է իր ներկայացուցիչը Ն. Գալոյ պարսկական դեսպան Միրզա Մոհսին խան, Ն. Վսեհմ.ափառ պիտի ընկերանայ Մէարիֆի պաշտօնեայներէն Հապիպ Միրզա էֆէնտի որ պարսիկ լեզուագէտ մ'է և քաղ դիտել նաեւ թուրքերէն և արաբերէն լեզուները։

(Լ. Հերալտ)

——

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆԱՏՈՒՆ

Իտալական դեսպանատան նոր չէնքին կառուցման առթիւ Վ.Հ. Սուլթանը կարեւոր գետնիներ նուիրած էր իտալական կառավարութեան, Արդ, այդ գետիններն որք առժամապէս Պառնի Պլանի տանուն վրայ դարձած էին, կը մնան այդպէս, վասն զի Իտալիոյ Խորհրդարանին արտօնութեան պէտք կայ զայնս վաճառելու համար յանուն իտալական կառավարութեան որ բուն տէրն եղած է այդ հողերուն։ Իրաց այս վիճակին պատճառ փափուկ կացութեան մը մէջ կը գտնուի Պառնի Պլան և այս գլխաւոր պատճառ մ'է իւր ուղեւորութեան որ կրնայ բաւական երկարիլ մինչեւ որ իտալական դեսպանատունը իտալական կառավարութեան ստացած քննութիւնը դառնայ վերջնապէս։ (Մոնիթէօռ)

——

ԺԱՄԱՆԱՒՈՐՆԵՐ ԵՒ ՄԵԿՆԱՒՈՐՆԵՐ

Նախընթաց գիշեր եւրոպական կառավարութեամբ Վիէննայէն մայրաքաղաքս ժամանեցին Տէօյչ Պանք դրամատան ներկայացուցիչ Պ. Քաուլլ և Պառոն տը Հիրշ ներկայացուցիչ Պ Լանկ ու կինը։

—Երէկ մայրաքաղաքս ժամանեցին Մանաստիրի հետեւելագրաց հրամանատար Ֆէրիք Խարահիմ փաշա՝ Սկանդիկէն և Պրուսայի Բէյ-ի անօրէն Բիհմէթ պէյ ու Պերլինի թանգարանին անօրէն Տօքթէօռ Լէոնիկ՝ Պրուսայէն։

—Ամանայի նոր ոսկեթերատար Խայրի պէյ չարաթ օրն իր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ։

—Ցունանական դեսպանատան առաջին քարտուղար Պ. Թամօպիանքի, որ իւր կառավարութենէն երկամսեայ արձակուրդ ստացած է, երէկ իրիկուն Փարիզ ուղեւորեցաւ եւրոպական կառավարով։

——

ԵՐԿՐՈՒՇԱԲԹ

Եանեակ լրագրոյն մէջ կը կարդանք թէ ապրիլ 9ին և 10ին նահանգին մէջ երկրաշարժի սաստիկ ցնցումներ զգացուեր են և թէ Բրիվզայի Մարիլիչ գաւառակին մէջ գիշեր ցորեկ չորս հինգ անգամ սաստիկ ցնցումներ լինելով գաւառակին չորքսաց գիւղերէից մէջ երեսունի չափ տուներ փլեր և չատ մը տուներ ալ մեծապէս վնասուեր են։ Ժողովուրդը սարսափահար բացօթեայ տեղեր կը բնակի եւ համար յանուն իտալական կառավարութեան որ բուն տէրն եղած է այդ հողերուն։ Իրաց այս վիճակին պատճառ փափուկ կացութեան մը մէջ կը գտնուի Պառնի Պլան և այս գլխաւոր պատճառ մ'է իւր ուղեւորութեան որ կրնայ բաւական երկարիլ մինչեւ որ իտալական դեսպանատունը իտալական կառավարութեան ստացած քննութիւնը դառնայ վերջնապէս։ (Մոնիթէօռ)

——

ԺԱՄԱՆԱՒՈՐՆԵՐ ԵՒ ՄԵԿՆԱՒՈՐՆԵՐ

Նախընթաց գիշեր եւրոպական կառավարութեամբ Վիէննայէն մայրաքաղաքս ժամանեցին Տէօյչ Պանք դրամատան ներկայացուցիչ Պ. Քաուլլ և Պառոն տը Հիրշ ներկայացուցիչ Պ Լանկ ու կինը։

—Երէկ մայրաքաղաքս ժամանեցին Մանաստիրի հետեւելագրաց հրամանատար Ֆէրիք Խարահիմ փաշա՝ Սկանդիկէն և Պրուսայի Բէյ-ի անօրէն Բիհմէթ պէյ ու Պերլինի թանգարանին անօրէն Տօքթէօռ Լէոնիկ՝ Պրուսայէն։

—Ամանայի նոր ոսկեթերատար Խայրի պէյ չարաթ օրն իր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ։

—Ցունանական դեսպանատան առաջին քարտուղար Պ. Թամօպիանքի, որ իւր կառավարութենէն երկամսեայ արձակուրդ ստացած է, երէկ իրիկուն Փարիզ ուղեւորեցաւ եւրոպական կառավարով։

——

ԵՐԿՐՈՒՇԱԲԹ

Եանեակ լրագրոյն մէջ կը կարդանք թէ ապրիլ 9ին և 10ին նահանգին մէջ երկրաշարժի սաստիկ ցնցումներ զգացուեր են և թէ Բրիվզայի Մարիլիչ գաւառակին մէջ գիշեր ցորեկ չորս հինգ անգամ սաստիկ ցնցումներ լինելով գաւառակին չորքսաց գիւղերէից մէջ երեսունի չափ տուներ փլեր և չատ մը տուներ ալ մեծապէս վնասուեր են։ Ժողովուրդը սարսափահար բացօթեայ տեղեր կը բնակի եւ

ԴԻՏՆԱԿԱՆ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Ցունական «Գրականական» ընկերութիւնն՝ իւր գլխաւոր ատաղձէն մին կորոյս երէկ յանձին Պ. Եօրկան ոտալօֆի, փոխ-նախագահ ընկերութեանն և փաստաբան։

Ազգ. ժողովէն մեկը կը ժողվէին, Ներկայ էի հանդիսի պատահիկը նախարանին և պատասխ վերջաբանին, Ծերունի և բարձրահասակ, իւր բանախօսութեան սկիզբները չմնորհած ոչ մէկ նշան չցուցուց, միայն մէկ բառի պատասխանութիւնը մինչեւ վերջացուց՝ չատ անդամ կակազեց։ Իբր տասը վայրկեան եւաք՝ կամեւաժամեցաւ ինկաւ։ Իւր բանախօսութիւն վերջացաւ իրեն հետ, չեմ յիշեր ինչ բառով։ Նոր նիւթ ասոր և անոր։ Մեր կեանքին կաշկանդուած այսպիսի անգործութիւն դէպքեր՝ ո՞րչափ կապչեցնեն զմեզ։ Զարագուշակ վիճակ՝ ինչպէս չուտ այլագունեց ընդհանուր դիմագիծն։ Հինգ վեց բժիշկներ—մեկի ձայնը—ինչո՞ւ վերջակենդանացնել զմեռելը։

Աբեթէսի միջոցառ խորին ցաւակցութիւն կը յայտնենք նոյն ընկերութեան և այս առթիւ կազդարարիմ թէ գաւառասեութիւնս ուրիշ օրուան ձգաց։ ՍԻՄՈՆ ՅՈՎՆԱՆԵԱՆ

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒԿ

ԱՖՈՆՍ ՀԱԼԱՍ

Բարիզ, 6 ապրիլ

Հայրենադիրաց Դաշնակցութեան գաղին վճիռը տրուեցաւ այսօր։ բոլոր ամբաստանեալք անպարտ արձակուեցան՝ գաղտնի ընկերութեան անդամակցութեան ամբաստանութենէն, այլ իբրև ոչ-արտօնեալ ընկերութեան անդամ, իւրաքանչիւրը դատապարտուեցաւ հարիւր ֆրանք տուգանքի։

Բարիզ, 7 ապրիլ

Նախագահական հրովարտակ մը զղերակոյսը կը վերածէ գատական բարձր առեանի, որ պիտի դատէ դղօրավար Պուլանժէ իբր փախստական։

Երէկ իրիկուն ի Պէրվիլ տեղի ունեցած խնջոյքի մը մէջ, Պ. Նաքէ կարդաց Պուլանժէ զղօրավարին մէկ առնաբանութիւնն յայտարարող թէ ժամանակ է Ֆրանսան ազատելու խորհրդարանականներէն՝ փրկելու համար Հանրապետութիւնը։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՑ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 27 մարտ
Դահեկան

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈՒԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լմնոցի վրայ (Պանքայի).....	110	5/8
6 » » » (վճռականի)	110	
3 » Բարիզի » (պանքայի).....	22	92 1/8
» » » (վճռականի)	23	

Օսմանեան Ցօնսօլիտէ

Երէկ երեկոյ գոց. (Մարտ. 17 Սերի		17
Պօրսային գոցուելէն վերջը	»	17
Բերայի մէջ	»	— —
Աւտօտան բայուեցաւ	»	17 3
Կէս օրին	»	17 3

ԻՍԹԻՔԳԱՒՔ ՏԱԽԻԼԻ

Երէկ երեկոյ		41 30
Այս առաւօտ		41 35
Կէս օր		41 35

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԱԿԹՂԹԻՑ

փոխառութիւն	A. Սերի	27 30
»	B. »	16 10
»	C. »	17 3

ԲԱՑԱՆԵՑՈՒՄՔ

Սօսիեթէ Ժենէրալ.....	Անէլ. Լր.	4 35
Քրէտի Ժէնէրալ.....	Օսմ. »	9 5
Պանք տը Օսման	» »	7 15
Ցօս. Շահս է վալեր.....	» »	4 35
Թրամվէյ	» »	467 1/2
Ռուսկի երկաթուղի.....	Ֆր.	57 12 1/2
Օպլիկասիօն տը Բրիտանիէ	»	— —
Համպուրգ Լ.ավիօմ	»	103 1/2

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի.....	Ղրշ. ...	100	
20 Ֆրանքնոց.....	» ...	87 38	
Անգլիական ոսկի	» ...	110 35	
Իմպերիալ	» ...	91 10	
Քրիմիզ	» ...	51 15	
Ռուպլի Թղթադրամ	» ...	3 45	
» արծաթի	» ...	77 25	
Մէճ. արծաթի (տարբ)	» ...	103 25	
Վէցնոց	» ...	103 30	
Հինգնոց	» ...	103 30	
Մէճիտիէ	» ...	102 20	
Թասֆիկէ	» ...	7 30	

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 6 Ապրիլ ժամ 3 վայր. 15 րոպէ

Անգլ. ֆունտ ստէռլինի		98	3/8
Օսմ. »	Սերի Դ. բացուելու	15	3/16
» »	» գոցուելու	15	1/16
» »	» Ա.	28	
» »	» Բ.	16	
» »	» Գ.	15	1/4
Օթոման 1871		92	1/4
Փոխառութիւն 1877		103	3/8
Պանք Օթոման		12	1/4
Ռուսական փոխառ. 1878		102	5/8
Եգիպտական միացեալ (Ունիֆիկէ)		90	5/8
» առանձ. (բրիվիլէժէ).....		104	1/2
Տպրա Սահիլ		86	1/2
Տօսմանիայ (փոխառ. Բօլչիա)		104	1/2
Հունգարական պարտաթուղթ 4 0/0		—	—
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ		25	46 3/4

Վիէննա, 6 Ապրիլ, երեկոյ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	121	25
Օսմանեան երկաթուղի	28	40

Բարիզ, 6 Ապրիլ ժամ 3 վայր. 45 րոպէ

Ֆրանսական Լանթի 4 1/2 0/0	104	92 1/2
» » 3 0/0	85	37 1/2
Օսմանեան քաննաւիսէ Սերի Դ. բացուելու	15	57 1/2
» » » գոցուելու	15	55
» » » Բ.	15	80
» » » Գ.	—	—
Օսմանեան երկաթուղի	57	62 1/2
» Լեվեի բամնեթուղթ	511	25

Համր ամուսնութեան միջոցներ
Ամենայն հարցմունքներ ուղղել՝
M. Nicholson, 4, rue Drouot, Paris

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀՈՒՇԱՐԱՆ

ԱՌ ՀՐՈՏՍԱՆՏ ՝ Ո ՉՐԻՍՏՈՍԸ

9½, Ռիջենթ Թուրնփայք, 9½ 24

Ո Փրոֆեսոր Հասկինսոն, Քրիստոսը Աղատարիչ Տասնամեակի Կոմիտեի նշանակեալ Ներկայացուցիչը, Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներէն Ժամանած Է Մեր Ազգին Ուղիղ Հաւատքը Ուսումնասիրելու Համար։ Ան Պիտի Մնայ Հոս Մինչեւ Յունիս Ամսուն Վերջը։ Ան Պիտի Ճամբորդէ Ամբողջ Երկրին Մէջ, Տեղեկանալու Համար Մեր Ազգին Ներկայ Վիճակին Մասին։ Ան Պիտի Հանդիպի Մեր Հոգեւոր Առաջնորդներուն Եւ Ուսումնասիրէ

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՒՅԹ Անգլ. Ոսկի 1,000,000

"ՓԻՆԻՔՍ"

Հիմնեալ ի Լնդնդր յամին 1782

ՓԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւել քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետէրերը Անգղիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՓԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի դիւրաւոր ապացոյն է 16,000,000 Անգլ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասուց համար։

31

ՓԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծական՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ սուբագրելոցս, որք ունիմք լիազօր իշխանութիւնն կազդարարելու անվիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն։

Հ. ՍԻՒԱՆ և ԸՆԿ. միակ գործակալք ի Պոլիս և ի Շրջակայս
Թիւ 12, Սահատլըը խան, Գալաթիա, Աւստրիական Թղթատան վերեւ։

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ եւ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ Ֆռանք 8,000,000
Պահեստի դրամ ցվերջ յունիս 1888 » 4,817,262
Տարեկան հասոյթ » » » 10,069,700

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն վճերանոցներ և բնակութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք։

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ՖՈՒԱՆՔՖՈՈՒԹՈՒԱՋ

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ Ֆռանք 6,250,000 Պահեստի դրամ Ֆռանք 1,270,300

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ չորեքաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանկագին նիւթեր և դրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և սակագնօք։ Սոյն նիւթերուս վրայ մեծաքանակ դուժարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ընկերութիւնս միացած է եւրոպեան 13 լաւ ապահովագրական հաստատութեանց հետ որոց դրամագլուխն ու պահեստի դրամն է Աւելի քան 100,000,000 Ֆռանք

Լիազօր ներկայացուցիչ Համայն Թուրքիոյ

ԳԱՒՌԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ—Գաբու, Ծօղկիատիս խան.

ՄԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆ, Եւրոպեան առաջնակարգ դրամատուներ ցոյց պիտի տրուին անոնց, որք Ընկերութեանցս վերայ տեղեկանալ կը փափաքին։

36

DRAGÉES de Fer Rabuteau

Lauréat de l'Institut de France. — Prix de Thérapeutique.

L'Emploi en médecine du **Fer Rabuteau** est basé sur la science.

Les **Véritables Dragées de Fer Rabuteau** sont recommandées dans les cas de *Chlorose, Anémie, Pâles Couleurs, Perles, Débilité, Epuisement, Convalescence, Faiblesse des Enfants, Appauvrissement* et *Altération du sang*, à la suite de fatigues, veilles et excès de toute nature. — Prendre 4 à 6 dragées par jour.

Ni Constipation, ni Diarrhée, Assimilation complète.

Elixir de Fer Rabuteau recommandé aux personnes qui ne peuvent pas avaler les dragées. — Un verre à liqueur aux repas.

Sirop de Fer Rabuteau, spécialement destiné aux enfants.

Une instruction détaillée accompagne chaque Flacon.

Exiger le **Véritable Fer Rabuteau CLIN & Cie**, de PARIS, *que l'on peut se procurer chez les Droguistes et Pharmaciens.*

1439

ԹԱՐԻԱԹ

ԿԵՆԱՑ ԵՒ ԵԿԱՄՏԻՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

Ի ՎԻԵՆՆԱ.

Հաստատեալ 1858 ին

1887 Դեկտեմբեր 31ին երաշխաւորեալ հասոյթն էր Ֆր. 86,699,959,12·
Ապրուստի տուրգ անձինք » 408,448,921.55·

Ապահովագրել տուող անձինք մահուան պարագային մէջ տարեկան բաժին-ներէն % 25 չափ կ'ընդունին։

Ապահովագրեալ տուող անձինք կենաց պարագային մէջ ապահովագրեալ դրամագլուխներէն մինչեւ 41 1/2 % չափ կ'ընդունին։

ԹԱՐԻԱԹ ընկերութեան կատարած գլխաւոր գործողութիւնք են.

Ա. Ապահովագրութիւն մահուան պարագային մէջ. Օրինակ.

35 տարեկան անձ մը 266 Ֆրանքի տարեկան բաժին մը կը վճարէ իր ժառանգորդաց ապահովութեան համար 10,000 Ֆրանքի գրամագլուխ մը, վճարելի իր մահուանէն յետոյ և ոչ իրեն իրաւունք կունենայ չահուց մնացորդին իր ապրած միջոցին։

Բ. Ապահովագրութիւն կենաց պարագային մէջ (Dotation) Օրինակ.

Մեկ տարեկան եղած միջոցին ապահովագրեալ տղայ մը քանի տարի յետոյ 10,000 Ֆրանքի դրամագլուխ մը պիտի ստանայ. ասկէ զատ, պիտի մնացորդի Ընկերութեան 85 % չահուց 298·30 Ֆրանք տարեկան բաժնին փոխարէն։

Պահանջ օժան չամար